

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 272/04-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti NOBAPAN, s. r. o., so sídlom B., zastúpenej advokátom JUDr. J. S., P. B., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 46 Cbi 24/02 z 18. júna 2003 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 269/03 zo 14. apríla 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť NOBAPAN, s. r. o., B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2004 doručená sťažnosť spoločnosti NOBAPAN, s. r. o., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. J. S., P. B., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 46 Cbi 24/02

z 18. júna 2003 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 269/03 zo 14. apríla 2004.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a pripojených príloh vyplývajú nasledovné rozhodujúce skutočnosti.

Krajský súd uznesením sp. zn. 9 K 63/01 z 22. novembra 2001 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka - Trnavských automobilových závodov, š. p. v likvidácii, T. (ďalej len „úpadca“), a za správcu konkurznej podstaty ustanovil JUDr. Ľ. N., advokáta, B.

V konkurznom konaní sťažovateľ ako konkurzný veriteľ prihlásil voči úpadcovi pohľadávku vo výške 73 866 032, 37 Sk s právom na oddelené uspokojenie ako pohľadávku prvej triedy. Ako ďalší konkurzný veriteľ úpadcu si pohľadávku vo výške 65 041 893,84 Sk ako pohľadávku prvej triedy prihlásil i právny predchodca spoločnosti KENOS, a. s., H. (ďalej len „žalovaný“), a to spoločnosť HKS, a. s., H.

Správca konkurznej podstaty podľa zápisnice z prieskumného pojednávania a zoznamu prihlášok konkurzných veriteľov prihlásenú pohľadávku sťažovateľa a právneho predchodcu žalovaného uznal a konkurzní veritelia si popreli pohľadávky vzájomne.

Ako uvádza aj sťažovateľ v sťažnosti, o možnosti uplatniť právo vyplývajúce z popretej pohľadávky podľa § 23 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) sťažovateľ a právny predchodca žalovaného boli poučení v rámci prieskumného pojednávania a za tým účelom im konkurzný súd určil lehotu jedného mesiaca odo dňa prieskumného pojednávania. Sťažovateľ ako konkurzný veriteľ, ktorého pohľadávka bola popretá, neuplatnil na súde svoje právo vyplývajúce z popretej pohľadávky voči veriteľovi, ktorý jeho pohľadávku poprel. Návrhom doručeným krajskému súdu 4. marca 2002 a následne upraveným 16. apríla 2003 sa však domáhal rozsudku, podľa ktorého spoločnosť HKS, a. s., H. nie je veriteľom úpadcu.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 46 Cbi 24/02 z 18. júna 2003 žalobu sťažovateľa zamietol pre nedostatok aktívnej legitímácie. Proti predmetnému rozsudku sa sťažovateľ odvolal. Najvyšší súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta nesprávnosť rozhodnutí tak prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu tvrdiac, že za situácie, keď jeho pohľadávku uznal správca konkurznej podstaty, a tým sa stala vykonateľnou, mohol ďalej právne postupovať iba podľa § 23 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní, kde sa výslovne hovorí o „uplatnení stanoviska“ podľa povahy pohľadávky. Sťažovateľ ďalej uvádza, že odôvodnenie rozhodnutí tak krajského, ako i najvyššieho súdu by považoval za správne, keby bol podal žalobu podľa § 23 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní, ale on tak nepostupoval.

Sťažovateľ tvrdí, že súd v tomto konaní nemal a ani nemohol konať so žalovaným, pretože v čase konania pred súdom táto spoločnosť už nebola vlastníkom pohľadávky. Poukázal na to, že predmetná pohľadávka bola na základe uznesenia Okresného súdu Skalica sp. zn. EX 246/01 z 23. septembra 2003 odpredaná vydražiteľovi HKS, a.s., T.

Podľa sťažovateľa mu z vyššie uvedených dôvodov bolo krajským súdom odopreté právo na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov podľa návrhu jeho právneho zástupcu, pričom dôvodom na odopretie doplnenia dokazovania bol argument krajského súdu, že by dokazovanie neprispelo k zmene právneho stavu a malo by za následok zbytočné predlžovanie súdneho konania. Z uvedeného dôvodu bol podľa neho rozsudok krajského súdu vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Sťažovateľ tvrdí, že s jeho argumentmi o porušení zákona uvedenými v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu sa odvolací súd vôbec nevysporiadal a nevysporiadal sa ani s jeho tvrdeniami uvádzanými v návrhu týkajúcimi sa pohľadávky žalovaného.

Sťažovateľ vidí vo vyššie uvedenom postupe a rozhodnutiach krajského súdu a najvyššieho súdu porušenie svojich práv podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ v tejto súvislosti žiada, aby ústavný súd vyslovil, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 46 Cbi 24/02 z 18. júna 2003 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 269/03 zo 14. apríla 2004 došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ústavy a práva navrhovať dôkazy na podporu jeho tvrdení zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v zatiaľ nevyčíslenej výške.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Konkurzné konanie je súdnym konaním, ktoré je svojou povahou vymedzené predovšetkým účelom konkurzu (§ 1 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní) a svojím cieľom (§ 2 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní) sa líši od iných druhov občianskeho súdneho konania. Súdna právomoc v konkurze vyplýva priamo z ustanovenia § 2 ods. 1

zákona o konkurze a vyrovnání, podľa ktorého konkurzné konania je možné začať u konkurzného súdu za podmienok ustanovených týmto zákonom. Priebeh konkurzného konania ale vyvoláva potrebu rozhodnúť spory, ktoré vo vlastnom konkurznom konaní nie je možné riešiť, aj keď ho podstatne ovplyvňujú. Rámec súdnej právomoci založenej citovaným ustanovením len pre samotné konkurzné a vyrovnávacie konanie tieto spory prekračujú. K sporom vyvolaným konkurzom (incidenčným sporom) patria najmä spory o určenie pravosti alebo výšky pohľadávok prihlásených do konkurzu (§ 23 až 25 zákona o konkurze a vyrovnání).

Pohľadávka, ktorá na prieskumnom pojednávaní nie je popretá správcom a ani konkurzným veriteľom, pokladá sa za zistenú. Zistenie pohľadávky má zásadný význam pre právne postavenie konkurzného veriteľa. Veriteľ zistenej pohľadávky môže hlasovať na schôdzi konkurzných veriteľov, pohľadávka tohto veriteľa môže byť uspokojená v rozvrhovom uznesení a pri zistenej pohľadávke, ktorá nebude uspokojená v rozvrhovom uznesení, je zoznam pohľadávok po zrušení konkurzu exekučným titulom.

Podľa § 23 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnání konkurzní veritelia pohľadávok, ktoré zostali sporné čo do pravosti, výšky alebo poradia, môžu sa domáhať určenia svojho práva v lehote určenej súdom. Žalobu musia podať na súde, ktorý vyhlásil konkurz, proti všetkým, ktorí pohľadávku popreli; smú sa v nej dovolávať len právneho dôvodu a poradia uvedeného v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní a pohľadávku môžu uplatniť len do výšky uvedenej v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní.

Podľa § 7 ods. 3 citovaného zákona postavenie účastníka konkurzu veriteľovi zaniká, ak celá jeho pohľadávka ostala sporná z dôvodu, že svoje právo v lehote určenej súdom neuplatnil, alebo ho uplatnil neúspešne.

Z vyššie uvedené vyplýva, že za konkurzného veriteľa po prieskumnom pojednávaní treba považovať aj veriteľa, ktorého pohľadávka bola popretá. Účastníkom konania je do doby márneho uplynutia lehoty na podanie incidenčnej žaloby.

V okolnostiach prípadu zo sťažnosti a z pripojených rozhodnutí ústavný súd zistil, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 46 Cbi 24/02 z 18. júna 2003 zamietol žalobu sťažovateľa voči žalovanému o určenie, že žalovaný nie je veriteľom úpadcu - Trnavských automobilových závodov, š. p. v likvidácii.

Sťažovateľ ako konkurzný veriteľ v konkurznom konaní týkajúcom sa majetku úpadcu vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 9 K 63/01 sa pôvodne žalobou domáhal vydania rozsudku voči spoločnosti HKS, a. s., H. (právny predchodca žalovaného) taktiež v postavení konkurzného veriteľa. Obidvaja uvedení konkurzní veritelia si na prieskumnom pojednávaní v rámci predmetného konkurzného konania navzájom popreli prihlásené pohľadávky voči úpadcovi. Krajský súd uznesením z 18. novembra 2002 v konaní o návrhu sťažovateľa súhlasil so zámenou účastníka na strane žalovaného, pretože pôvodne žalovaný HKS, a. s., H. v priebehu konania svoju pohľadávku voči úpadcovi postúpil žalovanému.

Najvyšší súd na základe odvolania sťažovateľa prejednal vec v zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a po jej preskúmaní dospel k záveru, že jeho odvolanie v merite veci nie je dôvodné. Preto rozsudok krajského súdu sp. zn. 46 Cbi 24/02 v tejto časti potvrdil (v časti náhrady trov konania bolo odvolanie sťažovateľa dôvodné).

Vo veci konajúce súdy (prvostupňový aj odvolací) zistili, že na prieskumnom pojednávaní sťažovateľ poprel pohľadávku právneho predchodcu žalovaného, ktorá bola predmetom sporu, a zároveň právny predchodca žalovaného poprel pohľadávku sťažovateľa, ktorú tento prihlásil. Zo zápisnice bolo tiež zrejmé, že veritelia, ktorých pohľadávky boli popreté, boli poučení o možnosti domáhať sa incidenčnou žalobou určenia pravosti, výšky alebo poradia popretej pohľadávky v súlade s § 23 zákona o konkurze a vyrovnaní. Na podanie žaloby bola stanovená lehota jedného mesiaca od prieskumného pojednávania. Takúto žalobu však sťažovateľ v stanovenej lehote nepodal, pričom pravdivosť tejto skutočnosti sťažovateľ nenamietal ani nepreukázal opak. Vychádzajúc z tohto skutkového a právneho stavu, že sťažovateľ nepodal žalobu o určenie pravosti svojej pohľadávky voči popierajúcemu konkurznému veriteľovi v spojení s ustanovením § 7 ods. 3

zákona o konkurze a vyrovnání, vyplýva, že sťažovateľovi zaniklo jeho postavenie konkurzného účastníka, a tým aj aktívna legitimácia v spore podľa § 23 ods. 3 citovaného zákona (rozsudok najvyššieho súdu z 12. mája 2000 sp. zn. 1 Obo 294/99, ďalej aj rozsudok najvyššieho súdu z 9. októbra 2002 sp. zn. Obdo V 1/2002, uznesenie najvyššieho súdu z 8. augusta 2002 sp. zn. 7 Obo 7/02).

Podľa § 66e ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnání na konkurz sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Hoci náležitosti odôvodnenia rozhodnutí súdov vo všeobecnosti tento zákon bližšie neustanovuje, aj na rozhodnutie súdu vo veciach konkurzu a vyrovnania a sporov súvisiacich s konkurzným konaním (spory incidenčné) sa vzťahuje ustanovenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, takže z jeho odôvodnenia by malo byť zrejmé, o ktoré dôkazy oprel súd svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval.

Procesnoprávne postavenie konkurzného veriteľa a účel konkurzného konania boli tými právnymi skutočnosťami, z ktorých vychádzal ústavný súd pri skúmaní, či napadnuté rozhodnutie krajského súdu aj najvyššieho súdu je alebo nie je v príčinnej súvislosti s namietaným porušením základných práv sťažovateľa. Postavenie konkurzného veriteľa a účel (povaha) konkurzného konania majú totiž zásadný vplyv na rozsah, obsah a kvalitu garantovania základných práv procesného charakteru podľa čl. 46 až 50 ústavy.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v konkurznom konaní je aj právo konkurzného veriteľa na to, aby príslušný súd (v tomto prípade krajský súd aj najvyšší súd ako odvolací súd) svoje rozhodnutie zrozumiteľne a jasne odôvodnil, stručne a jasne vyložil, ktoré skutočnosti sú preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, a posúdil zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie

rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah je ústavný súd toho názoru, že napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov sú zjavne správne, a preto nimi nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľových ústavných práv. Sťažovateľ sa mohol cieľa efektívne domáhať incidenčnou žalobou, a nie určovacou žalobou, ktorou sa domáhal vyslovenia neexistencie pohľadávky iného veriteľa.

V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením práva navrhovať dôkazy na podporu svojich tvrdení zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd už judikoval, že „do obsahu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí povinnosť súdu vykonať dôkazy označené účastníkom konania. Do tohto obsahu nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdu ním navrhovaných dôkazov, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov“ (I. ÚS 98/97).

Ústavný súd, vychádzajúc zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli z predložených rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, z právnych východísk a záverov, odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú v celom rozsahu namietaného porušenia základných práv, t. j. aj v rozsahu tvrdení o porušení práv podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Z tohto dôvodu ústavný súd už nerozhodoval ani o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2004